

houding tusschen wat *politiek* en wat *maatschappelijk* onze existentie moet beheerschen, zoo zou langer uitstel van 't principieel onder de oogen zien van dit veelomvattende vraagstuk zich vooral in deze nieuwe periode aan ons wreken.

Van zelf mag ons ter hand nemen van dit zoo hoogst-belangrijk probleem geen oogenblik de finale afdoening van het Schoolgeding vertragen. Het zou ontrouw aan ons verleden zijn, indien we onzen half-eeuwschen strijd voor het erlangen van onze Vrije School, nu de overwinning bijna behaald is, ook maar een oogenblik dorsten staken. De „Vrije school” blijft als bezielende leuze met gouden letteren in het vaandel van onzen staf prijken. Doch naar we hopen durven, zal, eer de vier komende jaren om zijn, dit eerevaandel in onze hoofdwacht zijn bijgezet, en dan zullen het niet 't minst onze kloeke onderwijzers zijn, die bij de garde van het corps dat den socialen strijd aandurft, worden ingelijfd.

Slechts wachte men zich hierbij voor het kiezen van een averechtsch uitgangspunt. Steeds moet het onze leuze blijven, om aan alle sociaal optreden duurzaam zijn vrij en zelfstandig karakter te verzekeren; maar van meetaf moet hierbij steeds afgegaan op het vastzetten van den ruggesteun, dien het Staatsbestuur aan onze maatschappelijke levensuiting te verzekeren heeft. De vroegere opvatting, alsof de Overheid, en met haar de Wet, buiten alle sociale levensuiting ware te houden, heeft haar tijd gehad en is niet meer vol te houden. Omstandigheden van haar wil en toeleg onafhankelijk, stellen veeleer de Overheid onder steeds ernstiger verplichting, om aan het maatschappelijk leven zijn vrijen gang mogelijk te maken, juist door het aan de regeling en bescherming der Wet te binden. Zelfs kan het hierbij zóóver gaan, dat de Overheid geheel een deel van de maatschappelijke taak voor haar rekening behoort te nemen. Denk slechts aan het post- en telegraafwezen. Voorzoover ge de H. Schrift raadpleegt, is er van een eigenlijk postwezen nog geen sprake. Alleen uit Perzië vernemen we, dat de Vorst over een corps ruiters beschikte om zijn orders en bevelen op 't snelst naar alle deelen van zijn rijk